

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2012
VI. volební období

Návrh

poslanců Romana Sklenáka, Vladimíry Lesenské, Dany Váhalové
a Jeronýma Tejce

na vydání

zákona

**kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb.,
o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením
a o změně souvisejících zákonů**

ZÁKON

ze dne2012

kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, se mění a doplňuje takto:

1. V § 9 odst. 10 se na konci doplňuje věta: „V případě poskytnutí příspěvku na zakoupení motorového vozidla podle právních předpisů účinných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona činí doba potřebná pro opětovné poskytnutí příspěvku nejméně 60 měsíců.“
2. V § 38 se odst. 12 zrušuje.

Čl. II Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Zhodnocení platné právní úpravy

Ustanovení § 9 odst. 10 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, stanoví, že příspěvek na zvláštní pomůcku, který je poskytován na pořízení motorového vozidla, se opětovně poskytne při splnění podmínek uvedených v § 9 odstavcích 2, 5 a 6 nejdříve po uplynutí 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích, počínaje od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém nabylo právní moci předchozí rozhodnutí o tomto příspěvku; to neplatí, jestliže osoba tento příspěvek nebo jeho poměrnou část vrátila, popřípadě jí jeho vrácení bylo prominuto.

Související přechodné ustanovení § 38 odst. 12 zákona č. 329/2011 Sb. pak stanoví, že lhůta stanovená pro opětovné poskytnutí příspěvku na zakoupení motorového vozidla podle předpisů účinných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jejíž běh neskončil před 1. lednem 2012, se započítává do lhůty stanovené v § 9 odst. 10.

Principy nové právní úpravy

Platná právní úprava obsažená v ustanovení § 38 odst. 12 zákona č. 329/2011 Sb. je podle názoru navrhovatelů v rozporu s ústavním pořádkem i s dobrými mravy.

Podle právní úpravy platné do 31. prosince 2011 byl příspěvek na zakoupení motorového vozidla poskytován za podmínek blíže stanových vyhláškou č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zrušenou zákonem o dávkách zdravotně postiženým.

Uvedená vyhláška ohledně příspěvků na zakoupení motorového vozidla, na celkovou opravu motorového vozidla a na zvláštní úpravu motorového vozidla v § 35 odst. 7 stanovila:

„(7) Příspěvek podle odstavce 1, 2 nebo 6 se poskytne, zaváže-li se žadatel písemně předem, že vrátí vyplacený příspěvek nebo jeho poměrnou část v případě, že

a) motorové vozidlo, na jehož zakoupení, opravu nebo zvláštní úpravu příspěvek použije, přestane být před uplynutím pěti let ode dne vyplacení příspěvku jeho vlastnictvím,

b) motorové vozidlo přestane být před uplynutím pěti let ode dne vyplacení příspěvku používáno pro jeho dopravu nebo pro dopravu dítěte uvedeného v odstavci 2,

c) do dvou měsíců ode dne zakoupení motorového vozidla nepřestane být vlastníkem původního motorového vozidla, s výjimkou jednostopého motorového vozidla; za původní motorové vozidlo se nepovažuje motorové vozidlo, na jehož zakoupení nebo celkovou opravu je podána žádost o příspěvek, nebo

d) do šesti měsíců ode dne vyplacení nepoužije příspěvek na zakoupení, opravu nebo úpravu motorového vozidla.

Příspěvek nebo jeho poměrná část se nevymáhá v případě, že občan, kterému byl vyplacen, zemře do pěti let ode dne jeho vyplacení, nebo, jde-li o příspěvek vyplacený podle

odstavce 2, když dítě přestalo splňovat podmínku nezaopatřenosti, avšak motorové vozidlo je nadále používáno pro jeho dopravu nebo když dítě zemřelo. V případě, že při poškození nebo zničení motorového vozidla, na něž byl poskytnut příspěvek, které tento občan nezavinil, je částka, kterou lze získat při změně vlastnictví tohoto motorového vozidla, prokazatelně nižší než částka, kterou je občan povinen podle věty první vrátit, lze od vymáhání příspěvku nebo jeho části upustit.“

Tato vyhláška současně ohledně příspěvků na zakoupení motorového vozidla a na celkovou opravu motorového vozidla v § 35 odst. 4 stanovila:

„(4) Příspěvek podle odstavce 1 nebo 2 lze poskytnout opětovně nejdříve po uplynutí pěti let ode dne vyplacení předchozího příspěvku podle odstavce 1 nebo 2. Pokud žadatel vrátil příspěvek nebo jeho poměrnou část nebo bylo od vymáhání příspěvku upuštěno (odstavec 7), podmínka uvedená ve větě první neplatí.“

Z výše uvedených ustanovení vyplývá, že poskytnutí příspěvku bylo podmíněno závazkem příjemce vrátit příspěvek, pokud nastane některá událost uvedená v § 35 odstavci 7 vyhlášky v období 5 let od poskytnutí příspěvku. Úprava, která je obsažena v zákoně č. 329/2011 Sb., pak jednostranně prodlužuje dobu, na níž je závazek uzavírán, na 10 let. Tím dochází zpětně k podstatné změně v obsahu a rozsahu závazku příjemce, a to zcela jednoznačně v jeho neprospěch. Jde tedy o případ nepřipustné pravé retroaktivity. Zákon zpětně ovlivňuje nejen dobu trvání, ale i rozsah závazku, neboť prodloužením doby, která se vztahuje na sankční ustanovení dochází současně k neúměrnému zvýšení povinnosti příjemce příspěvku vrátit jeho poměrnou část.

Tuto skutečnost lze dokladovat jednoduchým výpočtem. Zatímco při pětileté lhůtě od zakoupení motorového vozidla činila částka, o níž se snižovala povinnost vrátit příspěvek např. ve výši 100 000 Kč o 1 667 Kč měsíčně, při přechodu na desetiletou lhůtu je to jen o 833 Kč, tj. o polovinu. Z toho vyplývá, že zatímco v případě, že do pětileté lhůty zbydou v roce 2012 dva měsíce, by částka požadovaná k vrácení činila 3 334 Kč, v případě desetileté lhůty však za stejných podmínek vzroste závazek osoby na 48 331 Kč. Byl by tedy téměř 15x vyšší než závazek podle původních předpisů. Takováto změna poměrů povinné osoby je naprosto nepřijatelná.

Ze skutečností uvedených shora vyplývá, že v době do účinnosti zákona č. 329/2011 Sb. vzniklo příjemcům příspěvku legitimní očekávání spočívající v tom, že uplynutím pěti let zaniknou jejich závazky vůči státu. Úprava provedená v ustanovení § 9 odst. 10 a § 38 odst. 12 zákona č. 329/2011 Sb. je případem nepřipustné retroaktivity, poškozující žadatele o příspěvek. Zmíněným zákonem zákonodárce do tohoto legitimního očekávání zasáhl způsobem, který jednoznačně tyto osoby poškozují a vztahuje se k závazkům učiněným v minulosti, které nejen prodlužuje co do doby jejich trvání, ale i výrazným způsobem zvyšuje hodnotu finančního plnění bez právního titulu. Znamená to, že subjekty, které jednaly v důvěře v podmínky státem předem stanovené, byly konfrontovány s naprosto rozdílným postupem státu. Takováto retroaktivita je zcela nepřipustná.

Navíc je nutné upozornit na to, že případné pohledávky státu jsou zajištěny ustanovením § 38 odst. 11 zákona č. 329/2011 Sb., které stanoví:

„(11) Závazky příjemců dávek vzniklé podle § 33 odst. 8, § 34 odst. 6, § 35 odst. 7, § 36 odst. 1 a § 37 odst. 1 vyhlášky č. 182/1991 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají v platnosti i po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Pohledávky z

těchto závazků přecházejí ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona na Českou republiku - Úřad práce České republiky.“

Odkaz na ustanovení § 35 odst. 7 vyhlášky č. 182/1991 Sb. tedy zajišťuje případnou pohledávku státu vzniklou z důvodu nedodržení povinnosti k níž se příjemce příspěvku při přijetí příspěvku na zakoupení motorového vozidla zavázal, a to v plném rozsahu původně přijatého závazku. Je tedy zcela jasné, že ustanovení § 38 odst. 12 zákona č. 329/2011 Sb. zcela jednoznačně a bezdůvodně poškozuje příjemce příspěvku a je v rozporu s dobrými mravy i ústavními principy na nichž je právní řád České republiky založen.

Zrušením ustanovení § 38 odst. 12 nemůže České republice vzniknout žádná škoda. Vzhledem k návaznosti tohoto ustanovení na § 9 odst. 10 zákona je nutné promítnout důsledky zrušení i do tohoto ustanovení.

Nároky na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí

Návrh zákona nemá dopady na státní rozpočet, ani na rozpočty krajů a obcí.

Soulad s ústavním pořádkem ČR a s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy ČR

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem i s mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.

Návrh na schválení návrhu zákona Poslaneckou sněmovnou již v prvním čtení

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se navrhuje, aby podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

Do ustanovení § 9 odst. 10 zákona se doplňuje věta: „V případě poskytnutí příspěvku na zakoupení motorového vozidla podle právních předpisů účinných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona činí doba potřebná pro opětovné poskytnutí příspěvku nejméně 60 měsíců.“

K bodu 2

Ustanovení § 38 se odst. 12 zákona se zrušuje z důvodů uvedených v obecné části.

K čl. II

Účinnost předloženého zákona se navrhuje ke dni jeho vyhlášení vzhledem k potřebě co nejvčasnější nápravy protiústavního stavu vyvolaného platnou úpravou zák. č. 329/2011 Sb.

V Praze dne 10. ledna 2012

Roman Sklenák v. r.
Vladimíra Lesenská v. r.
Dana Váhalová v. r.
Jeroným Tejc v. r.

Platné znění měněných ustanovení zákona s vyznačením navrhovaných změn

HLAVA III PŘÍSPĚVEK NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU

§ 9

Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku

(1) – (9) (...)

(10) Příspěvek na zvláštní pomůcku, který je poskytován na pořízení motorového vozidla, se opětovně poskytne při splnění podmínek uvedených v odstavcích 2, 5 a 6 nejdříve po uplynutí 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích, počínaje od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém nabylo právní moci předchozí rozhodnutí o tomto příspěvku; to neplatí, jestliže osoba tento příspěvek nebo jeho poměrnou část vrátila, popřípadě jí jeho vrácení bylo prominuto. **V případě poskytnutí příspěvku na zakoupení motorového vozidla podle právních předpisů účinných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona činí doba potřebná pro opětovné poskytnutí příspěvku nejméně 60 měsíců.**

(11) – (13) (...)

§ 38

Přechodná ustanovení

(1) – (10) (...)

(11) Závazky příjemců dávek vzniklé podle § 33 odst. 8, § 34 odst. 6, § 35 odst. 7, § 36 odst. 1 a § 37 odst. 1 vyhlášky č. 182/1991 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají v platnosti i po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Pohledávky z těchto závazků přecházejí ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona na Českou republiku - Úřad práce České republiky.

~~(12) Lhůta stanovená pro opětovné poskytnutí příspěvku na zakoupení motorového vozidla podle předpisů účinných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jejíž běh neskončil před 1. lednem 2012, se započítává do lhůty stanovené v § 9 odst. 10.~~

(13) - (15) (...)